

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та менеджменту

Затверджую
приймальної комісії
Олег СКИДАН
03 » 05 2023 р.

ПРОГРАМА
екзамену для вступу в аспірантуру
за ОС «Доктор філософії»
галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальність 076 «Підприємництво та торгівля»

Житомир
2023

Програму підготували:

Булуй Олексій Григорович – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, підприємництва та туризму.

Валінкевич Наталія Василівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та туризму.

Скидан Олег Васильович – доктор економічних наук, професор кафедри економіки, підприємництва та туризму.

Швець Тетяна Василівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, підприємництва та туризму.

Левківська Лариса Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, підприємництва та туризму.

Затверджено на засіданні приймальної комісії
Протокол № 3 від 03.05.2023 р.

ВСТУП

Програму випробувань для вступу в аспірантуру за освітньо-науковим рівнем доктор філософії ОНП Підприємництво, торгівля та біржова діяльність складено відповідно до місця та значення дисциплін, передбачених освітньо-науковою програмою підготовки аспірантів даної спеціальності. Програма передбачає здійснення перевірки набутих вступником теоретичних знань та практичних навичок.

Програма складена відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України, закону України від 06 вересня 2014 р. «Про вищу освіту», Постанови КМ України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» зі змінами та наказу Міністерства освіти і науки України від 11.10.2019 р. № 1285 «Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 р.», Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі, Правил прийому до аспірантури Поліського національного університету.

Актуальність спеціальності зумовлена зростаючою потребою вітчизняної науки в фахівцях якісно нового ступеня, з підприємницьким та інноваційним мисленням, що здатні розв'язувати складні задачі в сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, надавати практичні рекомендації щодо розвитку підприємництва, торговельної діяльності, біржової торгівлі, електронного бізнесу та комерції, стимулювання інноваційного розвитку, інтеграції науки та виробництва тощо.

ОНП Підприємництво, торгівля та біржова діяльність передбачає підготовку фахівців у сфері економіки та управління комерційною діяльністю суб'єктів підприємницької діяльності у сфері торгівлі та біржовій діяльності. Сучасні спеціалісти повинні володіти навиками наукових досліджень та бути готові до організації та ефективного провадження власної справи, розроблення бізнес-проектів і бізнес-планів, започаткування стартапів, ведення підприємницької діяльності з використанням як традиційних, так і новітніх методів господарювання (зокрема, інтернет-трейдинг, електронна комерція, надання онлайн послуг) та до роботи на платформах фондових, валютних і товарних бірж. У зв'язку з цим програма іспиту для вступу до аспірантури складається із наступних розділів: підприємницька діяльність, біржовий ринок, інноваційне підприємництво, бізнес-планування, стратегія і розвиток бізнесу.

Реалізація мети передбачає набуття в процесі навчання відповідних знань, умінь та навичок, які забезпечують широкий світогляд, поєднання нового економічного мислення, глибоких знань фундаментальних економічних законів, обґрунтування шляхів розвитку підприємницької, торговельної та біржової діяльності в умовах ринкової економіки.

Вступне випробування є комплексним іспитом, що дозволяє виявити рівень володіння вступником загальними і спеціальними компетентностями за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля».

Вступне випробування проводиться у формі тестових завдань на знання теоретичних положень та сучасних тенденцій підприємницької діяльності, біржового ринку, інноваційного підприємництва, бізнес-планування, стратегічних напрямів ведення бізнесу.

1. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Завдання вступного іспиту містить 50 закритих тестових завдань.

Критерії оцінювання.

- Рівень знань оцінюється за 200-бальною шкалою.
- Серед відповідей на тестове завдання слід обрати одну правильну.
- Правильна відповідь на тестове завдання оцінюється у 4 бали, а неправильна – у 0 балів.
- Особи, які отримали менше ніж 100 балів, участі у конкурсі не беруть.

1. ПЕРЕЛІК ДИСЦИПЛІН І ТЕМ ДЛЯ СКЛАДАННЯ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Вступні випробування включають основні розділи і питання з наступних дисциплін: підприємницька діяльність, біржовий ринок, інноваційне підприємництво, бізнес-планування, стратегія і розвиток бізнесу, організація торгівлі.

2.1. ПЕРЕЛІК ТЕМ З ДИСЦИПЛІНИ «ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Тема 1. Теоретичні засади підприємницької діяльності.

Поняття підприємницької діяльності та її ознаки. Виникнення і розвиток концепцій підприємництва. Мотиви підприємницької діяльності. Принципи та функції підприємництва. Економічні засади підприємництва. Суб'єкти підприємництва. Передумови здійснення підприємницької діяльності.

Роль і значення підприємництва в економічному розвитку. Ринок як необхідна умова становлення підприємництва. Підприємництво та агробізнес. Етапи становлення підприємництва. Агробізнес та підприємництво.

Тема 2. Види підприємницької діяльності

Виробниче підприємництво. Комерційне підприємництво. Посередницька діяльність. Фінансове підприємництво. Інноваційне підприємництво. Біржова діяльність. Консалтинг. Соціальне підприємництво. Агробізнес. Ліцензування та патентування підприємницької діяльності.

Тема 3. Економіко-правові основи підприємницької діяльності.

Загальна характеристика суб'єктів господарювання. Поняття організаційно-правової форми. Одноосібне володіння як форма організації бізнесу. Партнерство як форма організації бізнесу. Корпорація як форма організації бізнесу. Франчайзинг як сучасний метод ведення бізнесу. Види об'єднань, їх характеристика.

Підприємницька діяльність без утворення юридичної особи. Загальна характеристика юридичних осіб.

Законодавче забезпечення підприємницької діяльності в Україні. Правовий статус суб'єктів підприємницької діяльності. Мережеві форми організації підприємницької діяльності. Аутсорсингова форма організації підприємництва. Зовнішнє середовище підприємництва. Регуляторна політика держави. Органи державного регулювання. Конкурентне середовище підприємницької діяльності.

Тема 4. Технологія заснування підприємницької справи.

Обґрунтування і вибір ідеї підприємницької діяльності. Цілі підприємництва. Вибір способу заснування бізнесу. Організаційні етапи заснування власної справи.

Підприємницька ідея, її джерела і методи пошуку. Інформація для обґрунтування бізнес-ідей.

Формування бізнес-моделі підприємницької діяльності. Сутнісна характеристика, функції та механізм розробки бізнес-моделі підприємства. Система бізнес-процесів компанії. Ключові ресурси, ціннісна пропозиція, ключові активності, контакти зі споживачем як базові елементи бізнес-моделі. Визначення ключових компетенцій компанії.

Формування початкового капіталу.

Тема 5. Реєстраційні процедури при створенні суб'єкта підприємницької діяльності.

Поняття, види та етапи реєстрації підприємницької діяльності. Державна реєстрація фірми. Оформлення документації для реєстрації. Загальний порядок державної реєстрації фізичних осіб – суб'єктів підприємництва. Реєстрація внесення змін та доповнень в установчі документи юридичної особи і відомостей про фізичну особу-підприємця. Загальні положення щодо реєстрації припинення суб'єктів підприємництва. Спеціальний порядок реєстрації суб'єктів підприємництва.

Установчі документи. Установчий договір. Статут.

Тема 6. Припинення діяльності суб'єктів підприємництва

Підстави припинення суб'єктів підприємництва. Реорганізація суб'єктів підприємницької діяльності. Ліквідація суб'єкта підприємництва – юридичної особи. Банкрутство суб'єктів підприємництва. Процедура банкрутства. Санація боржника. Ліквідаційна процедура. Стягнення боргів з банкрута та порядок задоволення вимог кредиторів.

Тема 7. Інфраструктура аграрного ринку. Організація біржової торгівлі в аграрній сфері.

Суть, походження та функції інфраструктури аграрного ринку. Характеристика основних елементів інфраструктури аграрного ринку: маркетингові елементи (біржі, брокерські контори, агроторгові доми, сільськогосподарські кооперативи, ярмарки, виставки, аукціони, тендери тощо); фінансово-кредитна інфраструктура (комерційні, кооперативні банки, кредитні спілки, аудиторські компанії, страхові компанії, агропромислово-фінансові групи); інформаційно-консультаційна інфраструктура (інформаційно-консультаційні центри, дорадчі служби, науково-дослідні центри тощо).

Поняття та види бірж. Механізм функціонування бірж. Види біржових угод. Угоди з існуючим, або реальним товаром. Угоди спот та форвард. Ф'ючерсні угоди та ф'ючерсні ціни. Опціонні угоди. Хеджування. НАБУ.

Тема 8. Підприємництво та лідерство.

Культура підприємницької діяльності. Психологія здійснення підприємницької діяльності. Основні мотиви бізнесу. Якості підприємця. Ділова етика підприємця.

Стратегія і тактика переговорів. Організація договірних відносин. Планування та проведення переговорів. Підприємницькі угоди. Налагодження партнерських зв'язків у підприємстві.

Тема 9. Інноваційне підприємництво.

Поняття, завдання, суб'єкти та об'єкти управління інноваціями. Теорії інноваційного розвитку. Основні терміни.

Організаційні структури підтримки інноваційного підприємництва. Венчурні підприємства, особливості їх діяльності. Організаційні форми інтеграції науки і виробництва. Ринкові суб'єкти інноваційної діяльності.

Тема 10. Планування підприємницької діяльності і розроблення стратегій

Роль планування в різних економічних системах. Суть, зміст, основні вимоги, особливості та принципи підприємницького планування. Стратегічне та оперативне планування, їх завдання. Система планів розвитку організації. Розробка додаткових планів і конкретних орієнтирів, спрямованих на реалізацію стратегії. Особливості формування бізнес-стратегії.

Сутність бізнес-планування. Мета та основні складові бізнес-плану. Етапи складання бізнес-плану. Розроблення стратегії. Оцінювання ефективності підприємницької діяльності.

Тема 11. Організація підприємництва в сфері торгівлі.

Сутність, види та сучасні методи торгового підприємництва. Посередницькі операції в торговельній сфері. Місце електронної торгівлі в підприємстві. Організація біржової торгівлі.

Тема 12. Основні джерела та причини ризику у сільському господарстві.

Загальне поняття «ризик». Інвестиційний, технічний, ринковий, фінансовий ризик. Основні джерела та причини ризику. Оцінка ризиків підприємницької діяльності. Методи оцінки ризику та шляхи його мінімізації.

Втрати та види втрат: матеріальні, трудові, фінансові, втрати часу, спеціальні види. Зменшення ризику та втрат шляхом вдосконалення менеджменту. Ризики, не пов'язані зі страхуванням. Ризики, які доцільно страхувати.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України. К.: Видання інституту законодавства Верховної Ради України, 1996. 249 с
2. Господарський Кодекс України: //Голос України/ 2003. 14 березня.
3. Про господарські товариства: Закон України від 5 листопада 1991 р. /Відомості Верховної Ради України, 1991. № 49. С. 682.
4. Про інноваційну діяльність // Відомості Верховної Ради , 2002. № 36.
5. Про державну підтримку сільського господарства України //Голос України, 2004. 7 вересня.
6. Про ліцензування окремих видів підприємницької діяльності
7. Про товарну біржу: Закон України від 15 квітня 1992 р. / Відомості Верховної Ради України, 1991. № 10. С. 139.
8. Про основи державної політики у сфері науки і науково-технічної діяльності: Закон України /Відомості Верховної Ради України, 1991. № 12.
9. Губені Ю. Е. Підприємництво : навч. посібник. Л. : Українські технології, 2012. 568 с.
10. Основи підприємництва: Підручник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.] ; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир : ЖДТУ, 2019. 493 с.
11. Підприємництво : підручник / С. В. Панченко, В. Л. Дикань, О. В. Шраменко [та ін.]. Харків : УкрДУЗТ, 2018. Ч. 1. Теоретичні основи організації підприємницької діяльності. 241 с.
12. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с.
13. Підприємництво. Практикум : навч. посібник / І. І. Мазур, О. В. Євтушевська, Н. І. Ігнатович та ін. ; за ред. І. І. Мазур ; Київський національний університет ім Т. Шевченка. Київ : Київ. ун-т, 2016. 255 с.

2.2. ПЕРЕЛІК ТЕМ З ДИСЦИПЛІНИ «БІРЖОВИЙ РИНОК»

Тема 1. Історія розвитку біржової торгівлі і сучасний стан біржового ринку

Суть біржі, її роль та місце в інфраструктурі ринку. Історичні аспекти розвитку бірж.

Класифікація, види та функції бірж. Фондові біржі. Особливості створення та функціонування валютних бірж. Товарна біржа як елемент інфраструктури ринку.

Етапи розвитку біржової торгівлі та сучасний стан світового біржового ринку. Становлення і розвиток біржового ринку в Україні.

Тема 2. Організаційні аспекти біржової справи

Організаційна структура управління біржею. Засновники біржі. Членство в товарній біржі. Права і обов'язки членів біржі. Механізм біржового регулювання: правове, нормативне і інформаційне забезпечення.

Державне регулювання біржової торгівлі в Україні. Державне регулювання біржової торгівлі в країнах із ринковою економікою.

Тема 3. Посередництво на біржовому ринку. Брокери та брокерська діяльність

Роль, завдання та функції брокерських фірм на біржах. Організаційно-правові основи створення і функціонування брокерської фірми. Брокери: функції права та обов'язки. Види брокерських угод. Дилерська діяльність.

Тема 4. Угоди та контракти на товарних біржах

Особливості біржових товарів та їх класифікація. Організація і технологія біржової торгівлі.

Види угод на товарних біржах. Угоди з реальним товаром. Угоди з правами на товар. Ф'ючерсні контракти. Хеджування й біржова спекуляція. Становлення та розвиток ф'ючерсного ринку в Україні.

Тема 5. Основи ф'ючерсної та опціонної торгівлі

Визначення ф'ючерсної угоди. Стандартизація ф'ючерсних контрактів. Вартість ф'ючерсного контракту. Етапи розрахунків з купівлі-продажу ф'ючерсних контрактів. Становлення та розвиток ф'ючерсного ринку в Україні. Види опціонів за технікою виконання. Опціон на купівлю. Опціон на продаж.

Формування та котирування цін на біржовому товарному ринку. Біржова спекуляція. Види спекулянтів та їх функції на біржовому ринку. Концепція хеджування. Практика сільськогосподарського хеджування. Кліринг і розрахунки на біржовому ринку.

Тема 6. Організація біржової діяльності в аграрному секторі економіки України

Мета та завдання біржового ринку сільськогосподарської продукції.
Концепція та принципи розвитку біржового сільськогосподарського ринку.
Державне регулювання біржового ринку сільськогосподарської продукції.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про товарну біржу: Закон України від 10.12.1991 № 1956-ХІІ
2. Про цінніпапери і фондовий ринок: Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3480-ІV.
3. Біржова діяльність: навч. посібник / В. І. Крамаренко, Б. І. Холод, Ю. Н. Воробйов [та ін.]; під ред. В. І. Крамаренко, Б. І. Холод. К. : Центр учбов. л-ри, 2003. 261 с.
4. Дудяк Р.П., Бугіль С.Я. Організація біржової діяльності: основи теорії і практикум: Навч. посіб. 2-ге вид., доп. Л.: Новий світ – 2000: Магнолія плюс, 2003.
5. Калина А.В., Кошечев О.О. Фондовий ринок: Навч. посіб. для дистанційного навчання / К.: Вид-во «Університет «Україна», 2006.
6. Крамаренко В.І. Біржова діяльність: Навч. посіб. К: ЦУЛ, 2003.
7. Пасічник В.Г., Акіліна О.В. Ринок цінних паперів: Навч. посіб. К.: Центр навч. літ., 2005.
8. Сидоренко О.В. Біржовий ринок деривативів як інструмент ефективного товарного ринку // Агросвіт: наук.-практ. журн. 2011. № 22. С. 35-37.
9. Смолянська О.Ю. Фінансовий ринок: Навч. посіб. К.: Центр навч. літ., 2005.
10. Біржова справа: підруч. для студентів ВНЗ / [Ю. В. Мельник та ін.]; за наук. ред д-ра екон. наук, проф. О. М. Сохацької; Терноп. нац. екон. ун-т. Вид. 3-тє, перероб., змін. та допов. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. 654 с.
11. Клименко В.В. Фінансовий ринок: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 358 с.
12. Основи біржової діяльності: навчальний посібник / М.О. Солодкий, Н.П. Резнік, В.О. Яворська: [за ред. М.О. Солодкого]. К.: ЦП Компринт, 2017. 450 с.
13. Калінеску Т. В. Біржова діяльність: підручник / Т. В. Калінеску, І. М. Кушал, О. Д. Кирилов; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. Сєверодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2016. 444 с.
14. Біржова діяльність : навч. посібник / В. І. Крамаренко, Б. І. Холод, Ю. Н. Воробйов [та ін.] ; під ред. В. І. Крамаренко, Б. І. Холод. К. : Центр учбов. л-ри, 2003. 261 с.

2.3. ПЕРЕЛІК ТЕМ З ДИСЦИПЛІНИ «ІННОВАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО»

Тема 1. Теоретичні засади інноваційної діяльності та інноваційного підприємництва.

Передумови виникнення інноваційних теорій. Становлення та сучасні тенденції розвитку інновацій. Теорії становлення інновацій. Причини та фактори циклічного розвитку економіки. Інноваційний тип розвитку як мета економічної політики держави.

Сутність та зміст інновацій, інноваційного підприємництва та інноваційної діяльності. Класифікація інновацій. Життєвий цикл інновацій. Етапи, стадії і форми інноваційного процесу.

Інноваційний розвиток підприємства: сутність, напрями, принципи. Інноваційний потенціал підприємства. Мотиваційний механізм інноваційної діяльності. Технологічні уклади та їх вплив на економічний розвиток країни.

Тема 2. Державне регулювання інноваційного підприємництва.

Сутність і завдання державної інноваційної політики. Поняття, завдання, суб'єкти та об'єкти управління інноваціями. Організаційні структури підтримки інноваційного підприємництва.

Методи й інструменти державного регулювання інноваційної діяльності. Правові аспекти охорони інтелектуальної власності. Франчайзинг. Венчурні підприємства, особливості їх діяльності.

Захист інновацій. Система патентування та її особливості.

Тема 3. Особливості створення інновацій і формування попиту на них.

Види попиту на інновацію і чинники, що впливають на нього. Умови виникнення попиту на інновації. Планування і організація створення нового товару. Методи генерування інновацій.

Механізм управління інноваціями. Сутність та види інноваційних стратегій. Інноваційний потенціал підприємства. Невизначеність і ризики в інноваційній сфері економіки.

Тема 4. Інноваційна політика підприємства.

Сутність і завдання інноваційної політики підприємства. Принципи формування інноваційної політики підприємства. Складові інноваційної політики підприємства. Мотивація і стимулювання інноваційної діяльності. Лідерство при реалізації інноваційних проектів і програм. Інноваційна культура і її роль у формуванні інноваційно-сприятливого середовища на підприємстві. Інформаційне забезпечення інноваційної діяльності організацій.

Тема 5. Маркетинг інновацій.

Визначення та різновиди інновацій. Поведінка споживача інноваційної продукції. Інноваційні проекти. Організація та управління інноваційними

проектами. Методика розроблення нових товарів. Етапи розроблення нових товарів. Характеристика типів споживачів. Сприйняття інновацій споживачами.

Комерціалізація та форми передачі технологій на ринку інновацій. Комерціалізація результатів інтелектуальної діяльності у закладах вищої освіти.

Тема 6. Бізнес моделі інноваційного підприємництва.

Поняття бізнес-процесу. Процесний підхід до управління організацією. Методології (стандарт) опису бізнес-процесів. Канва бізнес моделі. Моделювання бізнес-процесів. Аналіз та оптимізація бізнес-процесів.

Стратегії інноваційного розвитку підприємства.

Тема 7. Інфраструктура інноваційного підприємництва.

Інноваційні підприємства та інфраструктура інноваційної діяльності.

Ринкові суб'єкти інноваційної діяльності. Організаційні структури підтримання інноваційного підприємництва. Технополіси та технопарки. Роль венчурного бізнесу в розвитку інноваційної діяльності.

Тема 8. Організаційні форми інноваційної підприємництва.

Зміст понять «технопарк», «технополіси», «інкубатор інновацій».

Організація виконання НДДКР і інформаційне забезпечення інноваційних процесів. Організація впровадження й трансферту наукових інновацій. Бізнес-інкубатори та їх роль в інноваційному підприємстві.

Механізм управління інноваціями. Інноваційний потенціал підприємства. Стратегічне управління інноваційним розвитком організації. Стратегія нововведень і їхня класифікація. Взаємозумовленість інноваційної політики та стратегії нововведень організації. Особливості розроблення, впровадження та реалізації стратегії нововведень. Оптимізація портфеля бізнес-проектів підприємства-інноватора. Вплив структури управління на інноваційні можливості організації. Узгодження організаційної структури управління із стратегією нововведень. Мотиваційний механізм інноваційної діяльності. Форми та методи стимулювання інноваційної діяльності.

Тема 9. Технополіси та технопарки, їх роль в інноваційному підприємстві.

Форми інтеграції науки і виробництва. Зміст понять «технопарк», «технополіси». Досвід функціонування технополісів в розвинених країнах світу. Проблеми та перспективи розвитку технополісів та технопарків в Україні.

Малі фірми та їх роль у створенні інноваційно-конкурентного середовища. Венчурне підприємництво, його види та проблеми розвитку в Україні. Корпоративні інноваційні підприємства та їх значення в сучасному процесі глобалізації світового ринку технологій.

Тема 10. Формування екосистеми інноваційного підприємництва.

Системний підхід до інноваційної діяльності. Просторовий та еволюційний підхід до інноваційної діяльності. Поняття інноваційної екосистеми. Фактори розвитку регіональної інноваційної екосистеми. Нова роль університетів у інноваційному підприємстві. Інноваційні кластери. Розвиток кластерних ініціатив в регіонах України. Глобальна інноваційна екосистеми в умовах відкритості інновацій. Проблеми інноваційного розвитку країн третього світу. Тренди глобального інноваційного розвитку.

Тема 11. Фінансування інноваційних процесів.

Суть системи фінансування інноваційної діяльності. Форми і засоби фінансування нововведень. Ризики в інноваційній діяльності. Методи оцінки ризику. Управління ризиками. Завдання системи фінансування інноваційної діяльності. Види і джерела фінансування інноваційної діяльності. Обґрунтування економічної ефективності інноваційного проекту. Форми та особливості лізингового фінансування. Сучасні форми фінансового забезпечення інноваційної сфери.

Тема 12. Сучасний стан та перспективи розвитку інноваційного підприємництва в Україні.

Сучасний стан та перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні. Сучасний стан інноваційних процесів в Україні. Особливості фінансування інноваційної діяльності в Україні. Розвиток аграрних інновацій.

Національна інноваційна система України. Глобальні виклики та інноваційна модель розвитку України

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України: Закон України від від 16.01.2003 № 436-IV в редакції закону від 08.12.2016. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
3. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України 13.12.1991 № 1977-XII в редакції закону від 17.05.2015 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>.
4. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України 13.12.1991 № 1977-XII в редакції закону від 17.05.2015 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>.
5. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : Закон України від 08.09.2011 № 3715-VI в редакції закону від 05.12.2012 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>.

6. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 № 1560-ХІІ в редакції закону від 20.04.2017 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.

7. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків : Закон України від 16.07.1999 № 991-ХІV в редакції закону від 05.12.2012 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/991-14>.

8. Про наукові парки : Закон України від 25.06.2009 р. № 1563 в редакції закону від 05.12.2012 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1563-17>.

9. Інноваційне підприємництво : креативність, комерціалізація, екосистема : навч. посіб. для вищих навч. закладів / Ю. М. Бажал, І. В. Бакушевич, У. Венесаар та ін. / за ред. д-ра екон. наук, проф. Ю. М. Бажала. К. : Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2015. 278 с. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/27600/1/Vazhal_Innovatsiine_pidpryemnytstvo_2015.pdf.

10. Інноваційний розвиток підприємства : навчальний посібник / [П. П. Микитюк, Ж. Л. Крисько, О. Ф. Овсянюк-Бердадіна, С. М. Скочиляс]; за ред. П. П. Микитюка. – Тернопіль: ПП «Принтер Інформ», 2015. – 224 с.

11. Микитюк П. П. Інноваційний менеджмент : навчальний посібник / Тернопіль: Економічна думка, 2006. 295 с.

12. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент: навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2003. 504 с.

13. Долгошея Н. О. Інноваційний механізм розвитку агробізнесу : монографія. Миколаїв : НУК, 2012. 284 с.

14. Економіка й організація інноваційної діяльності: підручник / за ред. О. І. Волкова, М. П. Денисенка. К.: Професіонал, 2011. 960 с.

15. Йохна М. А., Стадник В. В.. Економіка і організація інноваційної діяльності: навч. посіб. К.: Академія, 2011. 400 с.

16. Антонюк Л. Л., Поручник А. М., Савчук В. С. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації : монографія. К.: КНЕУ, 2010. 394 с.

17. Шумпетер Й. Теория экономического развития: Исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры. М. : Прогресс, 1982. 456 с.

18. Заблоцький Б. Ф. Економіка й організація інноваційної діяльності : навч. посіб. Львів: Новий Світ-2000, 2017. 456 с.

19. Шкарлет С. М., Ільчук В. П. Інноваційний розвиток підприємства : навч. посіб. Чернігів : Черніг. нац.технол. ун-т, 2015. 307 с.

2.4. ПЕРЕЛІК ТЕМ З ДИСЦИПЛІНИ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ

Тема 1. Сутність бізнес-планування на підприємстві

Об'єктивна необхідність планової діяльності в умовах ринкової економіки. Зміст і предмет бізнес-планування господарської діяльності. Форми планування і види планів.

Функції та цілі розроблення бізнес-плану. Формування інформаційного поля бізнес-плану. Логіка розроблення бізнес-плану. Загальна методологія розроблення бізнес-плану. Нормативна база бізнес-планування. Міжнародні стандарти бізнес-планування.

Тема 2. Структура та етапи розробки бізнес-плану

Чинники, що визначають зміст бізнес-плану та його обсяги. Загальні вимоги до змісту бізнес-плану. Процес формування структури бізнес-плану. Внутрішня логіка розробки бізнес-плану. Документаційне забезпечення бізнес-плану. Порядок і технологія розробки бізнес-плану. Загальні вимоги до стилю написання бізнес-плану. Структура бізнес-плану, орієнтованого на залучення інвестицій у виробничу діяльність. Технологія розробки бізнес-плану диверсифікації діяльності підприємства: зміст, структура, ключові характеристики.

Корпоративний бізнес-план: сутність, функції та орієнтовна структура. Бізнес-планування в системі управління бізнесом. Роль бізнес-планування в організації ефективної системи стратегічного управління. Методика розробки бізнес-плану фінансового оздоровлення підприємства. Технологія розробки бізнес-плану інноваційної діяльності підприємства.

Тема 3. Характеристика підприємства

Загальний короткий опис підприємства. Організаційно-правова форма. Структура власності. Опис організаційної структури підприємства. Цілі та стратегія розвитку підприємства. Основні сфери діяльності. Перелік основних видів продукції та послуг. Опис виробничого процесу на підприємстві.

Тема 4. Характеристика продукції (послуг), що виробляється підприємством

Спеціалізація підприємства, прогнозне і фактичне виробництво та реалізація підприємством товарів, робіт, послуг (у натуральних і вартісних показниках) за звітний рік, структура існуючих витрат підприємства та собівартість щодо кожного виду продукції, система закупівлі сировини, енергопостачання, забезпеченість матеріальними ресурсами, диверсифікація виробництва тощо.

Тема 5. Дослідження та аналіз ринків збуту продукції (послуг)

Дослідження ринків збуту. Характеристика основних і допоміжних ринків та їх сегментів, на яких працює підприємство; їх розміри,

найважливіші тенденції та прогнози зміни. Сучасне становище підприємства на ринках збуту та пропозиції щодо його поліпшення, пропозиції щодо сервісного обслуговування реалізованої продукції. Ємність ринку як максимально можливого обсягу збуту даної продукції.

Аналіз конкурентного середовища, наявність компаній-монополістів або таких, що займають домінуючу позицію в галузі та на ринку. Аналіз сильних і слабких сторін підприємства та конкурентів. SWOT-аналіз. Структурний аналіз сфер бізнесу. Методика розрахунку коефіцієнтів Джині, Херфінделя-Хіршмана та Розенблюта.

Тема 6. План маркетингової діяльності

Процес визначення цілей і завдань маркетингової діяльності фірми (визначення орієнтирів маркетингової діяльності, визначення цілей і завдань маркетингової діяльності). Вибір та обґрунтування стратегії маркетингу та програм, що її забезпечують. Характеристика етапів стратегії маркетингу. Фінансове забезпечення плану маркетингу. Аналіз можливих обсягів продажу фірми. Загальна маркетингова стратегія фірми.

Можливі підходи до опрацювання стратегії маркетингу. Вибір стратегії проникнення на ринок. Операційний маркетинг. Планування збуту товарів. Схема та характеристика існуючих каналів збуту продукції, засобів реклами, ціноутворення. Цінова політика.

Тема 7. Формування виробничого та організаційного плану діяльності підприємства

Зміст плану виробництва та реалізації продукції підприємства. Основні планові показники щодо виробництва та реалізації продукції. Загальні вимоги щодо плану виробництва та реалізації продукції. Планування витрат на виробництво окремих видів продукції. Планування собівартості продукції.

Зміст основних розділів організаційного плану. Чинники, що впливають на вибір організаційно-правової форми бізнесу. Принципи визначення потреб фірми в персоналі.

Тема 8. Фінансовий план та програма інвестицій

Зміст фінансового плану підприємства. Обґрунтування інвестиційних вкладень. Показники балансу витрат і надходжень підприємства. Основні джерела фінансування інвестиційних вкладень (залучення кредитів, акціонерний чи пайовий капітал тощо). Планування розподілу прибутку.

Вимоги кредиторів та інвесторів до змісту бізнес-планів. Умови фінансування бізнес-проектів міжнародними фінансовими організаціями.

Оцінка ефективності бізнес-плану. Фінансові розрахунки в бізнес-планах розвитку підприємницької діяльності.

Дисконтування й нарахування складних відсотків. Модель дисконтованих грошових потоків. Основні показники ефективності бізнес-плану. Розрахунок показників чистої приведеної вартості проекту й внутрішньої норми доходу (внутрішнього граничного рівня дохідності), динамічного (дисконтного) строку окупності проекту. Концепція управління

ризиками та їх запобігання у бізнес-плануванні. Методичні підходи до оцінювання соціальної ефективності бізнес-плану.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бескровна Л.О. Бізнес-планування підприємства: навч. посіб. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2012. 124 с. Бізнес планування: Навч.-метод. посіб. для студентів спеціальності 073 менеджмент рівня вищої освіти бакалавр. Херсон: ТОВ «ВКФ «СТАР» ЛТД». 2017. 224 с.
2. Бізнес-планування: навч. посіб. / Т.Г. Васильців, Я.Д. Качмарик, В.І.Блонська, Р.Л. Лупак. К.: Знання, 2013. 173 с.
3. Бізнес-план розвитку сільськогосподарського підприємства: Навч. посіб. / В. І. Дробот, В. П. Мартянов, М. Ф. Соловійов, А. В. Токар, В. Й. Шиян. К.: Мета, 2003. 336 с.
4. Бізнес-план для сільськогосподарського підприємства. К.: Століття, 2000. 132 с.
5. Джозеф А. Ковелло, Бран Дж. Хейзелгрэн. Бизнес-планы. Полное справочное руководство: Пер. с англ. М.: «Издательство БИНОМ». 2017. 352 с.
6. Покропивний С.Ф., Соболь С.М., Швиданенко Г.О. Бізнес–план: технологія розробки та обґрунтування. К.: КНЕУ, 2008. 208 с.
7. Планування діяльності підприємства : навч. посіб. / За заг. ред. В. Є. Москалюка. К.: КНЕУ, 2005. 384 с.
8. Макаренко С.М., Олійник М.Н. Бізнес-планування: навч.-метод. посіб. Херсон: «ТОФ «ВКФ «СТАР» ЛТД», 2017. 224 с.
9. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посіб. / З. С. Варналій, Т. Г. Васильців, Р. Л. Лупак, Р. Р. Білик. Чернівці: Технодрук, 2019. 264 с.
10. Варналій З.С., Васильців Т.Г., Лупак Р.Л., Білик Р.Р. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посіб. Чернівці: Технодрук, 2019. 264 с.
11. Васильців Т.Г., Качмарик Я.Д., Блонська В.І., Лупак Р.Л. Бізнес-планування : навч. посіб. Київ : Знання, 2013. 173 с.
12. Вассерман Н. Дилеми засновника бізнесу. Як попередити помилки й уникнути їх під час створення стартапу / пер.з англ. А.Клімової. Харків, 2017. 480с.
13. Должанський І.З, Загорна Т.О. Бізнес-план. Технологія розробки. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 384 с.
14. Остервальдер О., Пінье І., Бернарда Г., Алан С. Розробляємо ціннісні пропозиції. Як створити продукти та послуги, яких хочуть клієнти/ пер. з англ. Р. Корнута. Київ: Наш формат, 2018. 324 с.
15. Гамалій В.Ф., Вишнеvsька В.А., Хачатурян О.С.. Бізнес-планування : навч. посіб. Кропивницький : ПП «Ексклюзив-Систем», 2017. 186 с.
16. Ільчук М.М., Коновал І.А. Бізнес-планування підприємницької діяльності в АПК: навчальний посібник. К. : ЗАТ «НІЧЛАВА», 2013. 275 с.

2.5. ПЕРЕЛІК ТЕМ З ДИСЦИПЛІНИ «СТРАТЕГІЯ І РОЗВИТОК БІЗНЕСУ»

Тема 1. Стратегія розвитку підприємства: сутність, передумови виникнення, сучасне розуміння та стратегічний контекст підприємства

Еволюція концепції стратегії розвитку підприємства. Сутність стратегії. Види стратегій. Визначення місії підприємства. Класифікація та ранжування цілей підприємства.

Стратегічне управління: сутність, переваги, генезис. Етапи становлення стратегічного управління. Характерні особливості стратегічного контексту підприємства. Ознаки, зміст та перелік типових стратегічних рішень. Конкурентні переваги і концепція стратегічних груп.

Тема 2. Рівні стратегічного управління підприємством

Передумови для прийняття стратегічних рішень у процесі управління підприємством. Корпоративний, діловий, функціональний та операційний рівні стратегічних рішень. Характерні риси стратегій підприємства. Загальна типологія стратегій за рівнями стратегічних рішень.

Основні концепції стратегічного управління. Школи стратегій, їх характеристика. Основні елементи процесу стратегічного управління. Сучасні моделі стратегічного планування діяльності підприємства. Структура стратегічного плану підприємства та етапи його розробки.

Тема 3. Стратегічний набір підприємства

Сутність стратегії та стратегічного набору підприємства. Формування ефективного стратегічного набору. Стратегічна прогалина. Класифікація стратегій організації. Стратегії підприємств різних галузей. Еталонні стратегії розвитку підприємства та стратегії його організаційного розвитку. Стратегії управління ресурсами підприємств та особливості їх вибору. Виробнича стратегія підприємства. Маркетингова стратегія підприємства. Інноваційна стратегія. Стратегія підприємств на іноземних ринках. Необхідність формування стратегічного мислення управлінців.

Стратегічне бачення, сутність та значення в системі управління. Поняття стратегічних альтернатив. Чинники, що впливають на вибір стратегії підприємства.

Тема 4. Стратегічний аналіз підприємства: оцінювання зовнішнього середовища та аналіз стратегічного потенціалу підприємства

Сутність стратегічного аналізу. Типи зовнішнього середовища підприємства. Особливості стратегічного аналізу середовища підприємств виробничої та невиробничої сфер діяльності. Методика проведення PEST-аналізу. Методика проведення SWOT-аналізу. Ризики ринкового середовища. Методи та показники оцінювання ризиків ринкового середовища підприємства.

Система KPI, підхід BSC для оцінювання успішності стратегії. Бенчмаркінг. Краудсорсінг. Система управління реалізацією стратегії.

Поняття «стратегічний потенціал підприємства». Методи та показники оцінювання стратегічного потенціалу підприємства. Сутність, класифікація та основні характеристики конкурентних переваг підприємства. Технології формування та розвитку конкурентних переваг підприємства. Види стратегій залежно від позицій підприємства у галузі.

Тема 5. Сучасний інструментарій стратегічного аналізу реалізації стратегії

Аналіз досягнутих результатів діяльності підприємства. Нормативи для стратегічного аналізу. Класифікація та економічне оцінювання виробничих одиниць. Методи прогнозування у стратегічному аналізі. Методи групування у стратегічному аналізі. Стратегічний аналіз конкурентних позицій підприємства. Стратегічний аналіз фінансових результатів та інвестиційних проєктів підприємства. Стратегічний аналіз як основа ухвалення стратегічних управлінських рішень. Сутність стратегічної інформації. Інформаційна система стратегічного управління. Сутність портфельного аналізу. Експертні методи в стратегічному виборі.

Тема 6. Бізнес-стратегії розвитку підприємства. Застосування експертних оцінок при розробленні бізнес-стратегії

Поняття стратегії розвитку підприємства, підходи до формування стратегії окремої бізнес-одиниці, специфіка бізнес-стратегії, стратегічна зона господарювання (СЗГ) і стратегічний господарський центр (СГЦ), як об'єкти і суб'єкти розробки бізнес-стратегії підприємства; стратегічний господарський підрозділ (СГП) як рівень розробки стратегії бізнесу; алгоритм розробки бізнес-стратегії.

Стадії економічного розвитку за Л. Грейнером. Класифікації стратегій бізнесу підприємства, конкурентні бізнес-стратегії: стратегія мінімізації витрат, стратегія диференціації, стратегія фокусування, стратегії диверсифікації підприємства, стратегії зовнішнього розвитку підприємства.

Тема 7. Стратегії зовнішнього розвитку підприємства

Стратегії зовнішнього розвитку підприємства: етапи формування, види, методи їх вибору в умовах невизначеності. Розробка стратегії поведінки підприємства на зовнішньому ринку. Стратегії галузевої орієнтації.

Наступальні та оборонні стратегії. Стратегія вертикальної інтеграції. Стратегії для галузевих лідерів. Стратегії для підприємств, що наслідують лідера. Стратегії слабких підприємств та підприємств, що знаходяться в кризовому стані. Стратегії конкуренції на різних етапах життєвого циклу галузі. Стратегії конкуренції в фрагментарних галузях. Стратегія конкуренції на міжнародних ринках.

Тема 8. Корпоративна стратегія розвитку підприємства. Матричні методи формування корпоративної стратегії підприємства

Поняття і зміст та види корпоративної стратегії підприємства. Три основні рівні стратегій. «Портфельний» аналіз і планування.

Стратегічний набір підприємства, складові корпоративної стратегії, загальні стратегії, загальні конкурентні стратегії. Основні типи стратегій загальної економічної поведінки фірми, типи корпоративних стратегій: спеціалізації і диверсифікації в бізнесі. Етапи формування корпоративної стратегії.

Побудова і використання матриці «зростання галузі/частка ринку» (модель BCG), побудова і використання матриці «привабливість галузі/позиція в конкуренції» (модель GE/McKinsey), побудова і використання матриці спрямованої політики (модель Shell/DPM), побудова і використання матриці життєвого циклу бізнесу (модель ADL/LC), стратегічного оцінювання дій (модель SPACE), використання інших методів обґрунтування стратегії підприємства.

Тема 9. Загальна характеристика функціональної стратегії

Сутність та призначення функціональних стратегій. Типологія функціональних стратегій підприємства. Маркетингова стратегія підприємства. Конкурентна стратегія. Стратегія наукових досліджень і проектно-конструкторських розробок. Виробнича стратегія підприємства. Операційна стратегія підприємства. Стратегія фінансування. Стратегія управління персоналом підприємства. Інші функціональні стратегії підприємства.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Василенко В. О., Ткаченко Т. І. Стратегічне управління підприємством: навч. посіб. Вид. 2-ге, виправл. і доп. За ред. Василенко В. О. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 400 с.

2. Гевко О.Б., Шведа Н.М. Стратегічне управління: навч. посіб. Тернопіл. ФОП Паляниця В. А., 2016. 152 с.

3. Гевко О.Б., Шведа Н.М. Стратегічне управління: навч. посіб. Тернопіл. ФОП Паляниця В. А., 2016. 152 с.

4. Довагань Л. Є., Каракай Ю. В., Артеменко Л. П. Стратегічне управління : новч. посіб. Відп. ред. Л. М. Савчук. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 440 с.

5. Довбня С.Б., Найдовська А.О. Стратегія підприємства. Частина 2: Навч. посібник. Дніпро: НМетАУ, 2021. 92 с.

6. Клівець П. Г. Стратегія підприємства: навч. посібн. К.: Академвидав, 2007. 320 с.

7. Ковтун О. І. Стратегія підприємства: навч. посібник.– 2-ге вид., стереотип. Львів: «Новий світ – 2000», 2006. 388 с.
8. Наливайко А.П. Теорія стратегії підприємства. Сучасний стан та напрямки розвитку: монографія. К.: КНЕУ, 2001. 227 с.
9. Порохня В. М., Безземельна Т. О. Стратегічне управління : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2012. 224 с.
10. Сасенко М. Г. Стратегія підприємства: Підручник. Тернопіль: «Економічна думка». 2006. 390 с.
11. Стратегічний менеджмент. навч. посіб. / За заг. ред. Бутка М. П. [М. П. Бутко, М. Ю. Дітковська, С. М. Задорожна та ін.] К. : «Центр учбової літератури», 2016. 376 с
12. Стратегічний менеджмент. навч. посіб. / За заг. ред. Бутка М. П. [М. П. Бутко, М. Ю. Дітковська, С. М. Задорожна та ін.] К. : «Центр учбової літератури», 2016. 376 с.
13. Стратегічний менеджмент: Підручник / І.М. Писаревський, О.М.Тищенко, М.М. Покоłodна, Н.Б. Петрова; ред. Аляб'єв; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х.: ХНАМГ, 2009. 287 с.
14. Сумець О. М. Стратегічний менеджмент : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр.справ, Кременч. льот. коледж. Харків : ХНУВС, 2021. 208 с.
15. Тертичка В. Стратегічне управління : підручник . Київ : “К.І.С.”, 2017. 932 с.
16. Шершньова З.Є. Стратегічне управління: Підручник. Київський національний економічний ун- т. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : КНЕУ, 2004. 700 с.

2.6. ПЕРЕЛІК ТЕМ З ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ ТОРГІВЛІ»

Тема 1. Сутність та функції торгівлі, її організаційна структура.

Торгівля: поняття, виникнення, генезис. Місце торгівлі в економічній системі. Загальна характеристика торгівлі як системи, її функції. Економічні та соціальні завдання торгівлі. Типологія організацій торгівлі. Організаційні форми торгівлі.

Сутність зовнішньої та внутрішньої торгівлі. Функціональна структура внутрішньої торгівлі. Організаційна структура торгівлі. Основи організації внутрішньої торгівлі. Державне регулювання та підтримка розвитку внутрішньої торгівлі України.

Торговельні одиниці та підприємство як первинні елементи організаційної структури торгівлі. Організаційно-правові форми підприємств торгівлі в умовах ринку. Функціональна структура торгівлі. Соціальні форми торгівлі і перспективи їх розвитку в умовах ринку. Інноваційний розвиток торгівлі як передумова ефективного функціонування товарного обігу.

Тема 2. Товарооборот країни, його види та чинники впливу.

Поняття товарообороту. Товарорух, канали товароруху (прямі, непрямі, канали нульового рівня). Ланковість товароруху. Макроекономічні показники товарообороту та товароруху. Валовий товарооборот, чистий товарооборот. Чинники впливу на товарооборот.

Тема 3. Сучасні проблеми управління ланцюгами постачань.

Поняття продовольчого ланцюга. Види продовольчих ланцюгів. Управління ланцюгами постачань. Еволюція ланцюгів постачання. «Ефект хлиста». Короткі та довгі ланцюги товаропостачання.

Тема 4. Сутність та функції оптової торгівлі.

Роздрібна та оптова торгівля як основні її складові. Поняття оптового ринку як місця і сфери здійснення оптової торговельної діяльності. Сутність, завдання та функції оптової торгівлі. Структура та інфраструктура оптової торгівлі. Державне регулювання функціонування оптової торгівлі. Класифікація і характеристика оптових підприємств. Організаційна структура оптових підприємств. Функції та послуги, які надають оптові торговельні підприємства. Поняття оптового торговельного підприємства.

Тема 5. Класифікація оптових торговельних посередників.

Види оптових формувань. Оптові підприємства з повним комплексом закупівельно-збутових операцій. Оптові підприємства (універсальні, спеціалізовані), оптові організації, дистриб'ютори, дилери, посилоторговці. Агент – принципал, комісіонер – комітент, комівояжер, консигнатор – консигнант. Договір франчайзингу та сторони цього договору, франшиза. Посередницькі оптові структури, які не застосовують у своїй діяльності переходу до них права власності на товар. Оптові закупівлі товарів на

ярмарках, оптових ринках, виставках, товарних біржах, аукціонах, торгових домах, біржах.

Тема 6. Складська мережа в системі оптового товароруху

Роль складів у логістичних системах та організації товароруху, їх класифікація і види, номенклатура типів складів. Особливості роботи різних видів складів. Методичні підходи щодо визначення потреби у складах та їх розміщення. Показники, що характеризують стан розвитку та ефективність використання складського господарства.

Тема 7. Сутність та функції роздрібно́ї торгівлі.

Суть, зміст і особливості роздрібно́ї торгівлі. Завдання і функції роздрібно́ї торгівлі в умовах ринку. Роздрібні торговельні підприємства та організації, їх види й функції. Планування розвитку роздрібно́ї торговельної мережі. Показники оцінки стану розвитку роздрібно́ї торговельної мережі. Організація торговельно-технологічного процесу.

Умови і порядок створення роздрібно́го торговельного підприємства. Функції основних підрозділів роздрібно́го торговельного підприємства. Корпоративні, добровільні мережі магазинів, торгові конгломерати та інші види об'єднань в роздрібно́ї торгівлі.

Тема 8. Види та класифікація торговельних об'єктів

Основні види об'єктів роздрібно́ї торговельної мережі. Умови і порядок створення роздрібно́го торговельного підприємства. Сутність та класифікація магазинів. Спеціалізація магазинів. Типізація магазинів. Сутність та класифікація торговельних центрів. Класифікація та види торговельних об'єктів, їх характеристика і роль у торговельному обслуговуванні покупців. Види об'єктів дрібно́роздрібно́ї торговельної мережі: павільйони, кіоски, палатки, торговельні автомати. Сутність та класифікація торговельних мереж. Визначальні фактори розвитку роздрібно́ї торговельної мережі. Механізм формування структури роздрібно́ї торговельної мережі та її територіального розміщення в населених пунктах. Будова, улаштування і проектування роздрібних торговельних об'єктів.

Функції основних підрозділів роздрібно́го торговельного підприємства. Корпоративні, добровільні мережі магазинів, торгові конгломерати та інші види об'єднань в роздрібно́ї торгівлі.

Тема 9. Товарні запаси та товарне забезпечення торговельного підприємства

Товарні запаси та їх оборот. Роль, види та функції тари та упаковки в організації торгово-технологічних та логістичних процесів на підприємствах оптової торгівлі, транспортуванні товарів. Організація тарних операцій у торговельних підприємствах. Основні нормативні документи, що регламентують порядок організації тарообороту на підприємствах оптової торгівлі. Поняття про торговий асортимент і завдання щодо його

формування. Формування асортименту товарів у різних типах магазинів, його оцінювання та регулювання.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бозуленко О. Я. Організація торгівлі : навчальний посібник [для студ. вищ. навч. закл.]. Чернівці : ЧТЕІ КНТЕУ, 2021. 240 с.
2. Організація торгівлі: підручник; 3-те вид., перероб. та доп. / І. П. Міщук, В. М. Ребицький та ін.; за ред. проф. В. В. Апопія. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 632 с.
3. Балджи М., Допира І., Однополько В. Економіка та організація торгівлі : навчальний посібник. К.: Кондор-видавництво, 2017. 368 с.
4. Внутрішня торгівля України: монографія / А. А. Мазаракі, В. Д. Лагутін, А.Г. Герасименко [та ін.]. К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2016. 864 с.
5. Економіка торгівлі: навч. посіб. / Н.О. Власова, В.А. Гросул, Н.С. Краснокутская, О.А. Круглова, М.В. Чорна, О.М. Филипенко. Харків: Світ книг, 2016. 473 с.
6. Голошубова Н. О. Організація торгівлі : підручник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. 680 с.
7. Герасимчук З. В., Ковальська Л. Л., Вахович І. М. Організація та технологія торгівлі: навч. посібник. Луцьк : Надстир'я, 2005. 324 с.
8. Голошубова Н.О. Організація торгівлі: зб. ситуаційних задач, тестів та кросвордів. 2-ге вид., переробл. та допов. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 280 с.
9. Торговельне підприємництво : підручник. Міщук І.П., Міценко Н.Г., Фролова Л.В., Бавико О.Є. Брагіна О.С; за редакцією Л.В. Фролової. Одеса: Бондаренко М.О., 2018. 640 с.
10. Саркісян Л. Г., Казакова О. Б. Технологія торговельних процесів: навч. посібник. К.: ЦНЛ, 2007. 296 с.